

En sammenstilling av Jordbrukets krav 2021 som har betydning for småfeholdet

Jordbrukets forhandlingsutvalg la tirsdag fram sitt krav til årets jordbruksforhandlinger.

Kravet har en ramme på 2.114 millioner kr, som kan gi en gjennomsnittlig inntektsøkning på 48.700 kr pr. årsverk.

Kravet på 2.114 millioner foreslås finansiert gjennom 717 mill. i målpris, 1.220 mill. i budsjettmidler, kr 145 mill. gjennom økt inntektsvirkning av jordbruksfradraget og kr 32 mill. i ledige midler fra 2020.

Jordbrukets forhandlingsutvalg krever at årets jordbruksforhandlinger legger til rette for at inntektsgapet til andre grupper i samfunnet reduseres vesentlig, målt i kroner. Jordbrukets forhandlingsutvalg vil også understreke at det må legges til rette for større inntektsmuligheter for alle bønder og alle produksjoner.

Forhandlingsutvalget skriver også at det i år særlig er produksjoner med lavest inntekt som må prioriteres. Dette gjelder i størst grad bønder med de tre produksjonene ammeku/storfekjøtt, sau og korn. Dette er produksjoner som er viktige for å kunne utnytte arealressursene optimalt – over hele landet. Saueholdet er den produksjonen som har hatt dårligst økonomisk utvikling. Det er veldig positivt at produksjonen av lam nå ser ut til å komme i balanse. Det er stort behov for å styrke lønnsomheten i sauenæringa, på samme måte som økonomien i ammekuproduksjonen må bedres.

Her er lenke til kravdokumentet:

<https://www.bondelaget.no/getfile.php/13993998-1619512359/MMA/Dokumenter/Jordbruksforhandlingene%202021%20-%20Jordbrukets%20krav.pdf>

Et utdrag av faktorer som vedr. småfeholdet:

Reduksjon av inntektsgapet til andre grupper i samfunnet

Jordbrukets forhandlingsutvalg har spesielt merket seg at Regjeringen slår fast at næringsutøverne i alle produksjoner og på alle typer bruk skal ha reell mulighet til inntektsutvikling på linje med andre i samfunnet, og at inntektsgapet skal reduseres. Jordbrukets forhandlingsutvalg krever at årets jordbruksforhandlinger legger til rette for at inntektsgapet til andre grupper i samfunnet reduseres, målt i kroner. Det må særlig legges til rette for inntektsutvikling for små og mellomstore bruk. Størrelsen på reduksjonen i inntektsgap må ta hensyn til markedssituasjonen og produktivitetsutviklingen.

Sikre norsk matproduksjon og selvforsyning

- Tiltak som opprettholder og helst øker norsk matproduksjon, istedenfor at ytterligere norske jordbruksarealer og utmarksbeiter går ut av drift, prioriteres.
- Tiltak som bidrar til bedre ressursutnyttelse og bruk av norske jordbruksarealer og utmarksbeiter prioriteres.

Jordbrukets forhandlingsutvalg krever at Norge i forhandlingene med Storbritannia ikke gir økt markedsadgang for landbruksprodukter inn til Norge. Vi finner oss ikke i å være forhandlingskort for bedre eksportbetingelser for andre sektorer inn til Storbritannia. Vi vil samtidig advare sterkt om at økte innrømmelser til Storbritannia vil gi økte krav fra EU.

Jordbrukets forhandlingsutvalg forventer at regjeringen i bilaterale og EFTA-forhandlingen ikke gir innrømmelser på landbruksområdet som reduserer norske bønders muligheter for å produsere varer til vårt eget marked.

Jordbrukets forhandlingsutvalg mener det må være et mål å øke matproduksjonen, der så mye som mulig av både mat og fôr er henta fra areal i Norge. Vi vil øke selvforsyningsgraden til minst 50 prosent i løpet av en 4-års periode. I årets jordbruksoppgjør vil vi blant annet:

- Styrke økonomien i kornproduksjonen, særlig for matkorn.
- Styrke økonomien for ammeku og sau/lam, som produseres på norske ressurser.
- Utvikle og forsterke virkemidler som øker norskandelen i fôret, både i kraftfôr og gjennom grovfôr.
- Videreføre satsingen på grønt fra jordbruksoppgjøret 2019.
- Legge til rette for en forsknings- og innovasjonsdrevet satsing på korn og proteinvekster til mat (matkornsatsing).

Jordbrukets forhandlingsutvalg krever at regjeringen i arbeidet med bærekraftsmålene inkluderer både økonomisk, sosial og miljømessig bærekraft for landbruket, og ikke foreslår tiltak som vil redusere norsk matproduksjon. Forhandlingsutvalget forventer at landbruket blir involvert i arbeidet fram mot FNs matsystemtoppmøte, og at regjeringen ikke støtter vedtak som svekker norsk matproduksjon og norske bønders inntektsmuligheter.

Jordbrukets forhandlingsutvalg understreker betydningen av å produsere mest mulig mat på norske arealressurser, og gjøre oss mindre avhengig av ressurser fra andre land. Jordbrukets forhandlingsutvalg mener det er viktig å gjennomføre miljø- og klimatilstand som gjør jordbruket i stand til å takle mer ustabil vær.

Velferdsordningene

Jordbrukets forhandlingsutvalg prioriterer velferdsordningene høyt i årets jordbruksoppgjør.

Utjevning av de økonomiske fordelene med stordrift

Jordbrukets forhandlingsutvalg mener stordriftsfordelene tilsier at budsjettmidler må brukes for å utjevne de økonomiske forutsetningene. For å oppnå dette mener

Jordbrukets forhandlingsutvalg det skal innføres øvre grense (tak) og/eller trappetrinn i tilskuddsordninger for alle produksjoner.

Jordbrukets forhandlingsutvalg krever:

- Innføring av tak for husdyrtilskudd.
 - Melkegeit: 300 geiter
 - Sau: 400 vinterfôra sau
- At beløpsavgrensingen på 530.000 kr/foretak for husdyrtilskudd opprettholdes.
- Innføring av tak for arealtilskudd og/eller differensierte satser for arealtilskudd for planteproduksjoner.
- Kvotetaket for ku- og geitemelk senkes til hhv. 600.000 liter for kumelk og 200.000 liter for geitemelk.

Vesentlig styrking av beiteressursene

Økt bruk av utmarka til beiting er en bærekraftig måte å utnytte arealressursene på. Beiting på innmark og utmark utnytter viktige fôrressurser, gir god dyrevelferd og bidrar til vakkert kulturlandskap med stort biologisk mangfold. I utmarka er det store fôrressurser som ikke kan utnyttes på annen måte enn gjennom beiting.

For å utnytte beiteareal bedre vil Jordbrukets forhandlingsutvalg stimulere sterkere til økt bruk av beiteressursene. Jordbrukets forhandlingsutvalg krever at satsene på beitetilskuddet styrkes vesentlig både for småfe og storfe – på inn- og utmark.

IBU-midler

Innenfor de kraftfôrkrevende produksjonene, og for sau/lam, har markedssituasjonen de siste åra ført til at en i svært liten grad har brukt investeringsstøtte. Over tid har det samla seg opp et behov for å fornye og oppgradere produksjonsapparatet også hos dem. For disse produksjonene må redusert klimautslipp, dyrevelferd og HMS-hensyn prioriteres.

Jordbrukets forhandlingsutvalg foreslår at det åpnes for å gi investeringsstøtte til fornying av produksjonsapparatet, eksempelvis ved generasjonsskifte/eierskifte på gården.

Innenfor sauenæringa skal fornying av driftsapparat ved generasjonsskifte prioriteres, uten produksjonsutvidelse.

Prioritere investeringer i seteranlegg. Det kan gis opptil 50 % investeringsstøtte. Investeringer i infrastruktur som vei, vann og tilkobling til strømnnett støttes også.

Investeringsstøtte til sau og ammeku forutsetter tilstrekkelig tilgang på utmarksbeite

Støtte til tiltak i beitefelt

Jordbrukets forhandlingsutvalg foreslår å videreføre støtten til investeringer i beitelag over jordbruksavtalen, men forventer at posten tilføres 7,5 mill. kroner fra LMD som tas utenom rammen for jordbruksoppgjøret, som øremerkes kompensasjon knyttet til krav om funksjonell salting (i forbindelse med tiltak mot CWD(Skrantesjuka på rein)). Med dette holdes posten innenfor LUF uendret på 23 mill. kroner for 2022.

SAU:

Jordbrukets forhandlingsutvalg krever følgende endringer i virkemidler for sau og lam:

- Det innføres en sats for sau i driftstilskudd.
- Ulltilskudd til klasse H2 ull innføres, med samme sats som klasse H1.
- Utmarksbeitetilskuddet økes med 50 kroner pr. dyr.
- Det generelle beitetilskuddet økes med 5 kroner pr. dyr.
- Satsene for tilskudd til avløsning ferie og fritid økes med 4,7 %
- Kulturlandskapstilskuddet økes med 5 kroner pr. dekar.

Driftstilskudd i saueholdet

Jordbrukets forhandlingsutvalg krever at det etableres en sats for driftstilskudd for sau i buskaper med 20 til 75 vinterfôra sau:

- Sats per sau settes til 185 kr i AK-sone 1-4 og 370 kr i AK-sone 5-7.
- Buskaper med over 75 vinterfôra sau får tilskudd som for 75 sau.
- Det settes av totalt 239,3 mill. kroner.

Tilskudd til ull

Jordbrukets forhandlingsutvalg krever at tilskuddet til klasse H2 ull gjeninnføres med samme sats som H1, 20 kroner per kg. Dette utgjør 2,2 mill. kroner.

GEIT:

Jordbrukets forhandlingsutvalg krever:

- Økt driftstilskudd for geitemelk på 10 000 kroner per foretak.
- Økt husdyrtilskudd for melkegeit med 200 kr/dyr opp til 125 dyr.
- Økt beitetilskudd for småfe m.m. på 5 kroner per dyr.
- Økt utmarksbeitetilskudd for geit og kje med 50 kr per dyr.

Melkekvote

Jordbrukets forhandlingsutvalg foreslår bl.a. følgende tiltak for å få ned kvoteprisene:

- Kvoteprisen for ku- og geitemelk senkes til hhv 600.000 liter for kumelk og 200.000 liter for geitemelk. For produsenter som i år har en disponibel kvote over de nye kvotetakene, blir denne disponible kvota det nye kvotetaket. Det gis ikke mulighet for å kjøpe kvote over kvotetaket/disponibel kvote som ligger mellom nye kvotetak og gammelt kvotetak (900.000 liter).

Jordbrukets forhandlingsutvalg foreslår at geitemelkkvote som selges til Staten, trekkes inn for kommende salgsrunde.

Systemet med konvertering av geitemelkkvoter til kumelkkvoter gir rom for spekulasjoner gjennom kvotekjøp av geitemelkkvote. Jordbrukets forhandlingsutvalg foreslår å opprettholde forbudet med å kunne konvertere melkekvote for geitemelk til kumelk.

Jordbrukets forhandlingsutvalg mener at seterdrift er en viktig del av norsk matproduksjon, og er bekymret for at det fortsatt er nedgang i antall aktive setre. Forhandlingsutvalget ber om at:

- det gjeninnføres setertilskudd ved 4 ukers drift.
- det gis nasjonal føring om besøkssetertilskudd i alle fylker etter samme kriterier som i Trøndelag.

Samlet oversikt over delene av jordbruksavtalen som angår saue- og geiteprodusentene:

Endringsforslag/endringer markert med rødt

Tekst	Gj. satser 2020	NSG 2021		Kravet 2021	
		Sats	Endr.	Sats	Endr.
Målpris geitemelk/liter	5,47	5,44	0,00	5,54	0,08
Beitertilskudd utmarksbeite (min. 5 uker)	230	300	70	280	50
Beitertilskudd sone 1-4 (16 uker) 5-7 (12 uker)	50	70	20	55	5
Bunnfradrag (35 % husdyrtilsk. og 65 % arealtilsk.)	6 000	6 000	0	6 000	0
Maksimalsatser per foretak , husdyrtilskudd	530 000	530 000	0	530 000	0
Produksjonstilskudd melkegeit og melkesau 1-125	1 652	1 652	0	1 852	0
Produksjonstilskudd melkegeit og melkesau 126 - 300	638	638	0	638	0
Produksjonstilskudd melkegeit og melkesau 300+	638	638	0	0	-638
Prod.tilsk. sau/ammegeit 1-75	883	1 000	117	883	0
Prod.tilsk. sau/ammegeit 76 -150	883	1 000	117	883	0
Prod.tilsk. sau/ammegeit 151 - 400	194	194	0	194	0
Prod.tilsk. sau/ammegeit 400+	194	194	0	0	-194
Driftstilsk. Sau AK-sone 1-4 20-75 dyr (sats pr dyr)				185	185
Driftstilsk. Sau AK-sone 1-4 over 75 dyr (sats pr bruk)				13 868	13 868
Driftstilsk. Sau AK-sone 1-4 20-75 dyr (sats pr dyr)				370	370
Driftstilsk. Sau AK-sone 1-4 over 75 dyr (sats pr bruk)				27 735	27 735
Kvalitetstilskudd Lammeslakt O+ og bedre	450	450	0	450	0
Tillegg økologiske lam	40	40	0	40	0

Tekst	Gj. satser 2018	NSG 2019		Avtalen 2019	
		Sats	Endr.	Sats	Endr.
Driftstilskudd geitmelk	189 310	Økning		19 310	10 000
Tak for disponibel geitemelkkvote til 200 000 liter	900 000	250 000		200000	
Tilskudd til norsk ull (3,5 mill. kg) NSG og Jordbruket ønsker å gjeninnføre tilskudd til ullklasse H2	40	40,0	0	40,0	0
Grunntilskudd geitmelk/liter	3,36	Økning		3,50	0,14
Distriktstilskudd geitemelk A+0	0,00	0,00	0	0,00	0
Distriktstilskudd geitemelk B	0,12	0,12	0	0,12	0
Distriktstilskudd geitemelk C	0,37	0,37	0	0,37	0
Distriktstilskudd geitemelk D	0,57	0,57	0	0,57	0
Distriktstilskudd geitemelk E	0,64	0,64	0	0,64	0
Distriktstilskudd geitemelk F	0,73	0,73	0	0,73	0
Distriktstilskudd geitemelk G	1,01	1,01	0	1,11	0,10
Distriktstilskudd geitemelk H	1,22	1,22	0	1,32	0,10
Distriktstilskudd geitemelk I	1,80	1,80	0	1,90	0,10
Distriktstilskudd geitemelk J	1,89	1,89	0	1,99	0,10
Grunntilskudd for kjøtt - sau og lam *	3,81	3,81	0	3,81	0
Grunntilskudd for kjøtt - geit	5,15	5,15	0	5,15	0
* Gis ikke grunntilskudd for lam med sl. Vekt under 13 kg					
Genbevaring:					
Sau/lam	310	300	0	310	0
Geit	610	600	0	610	0
Tiltak i beitefelt - Organisert beitebruk:					
Investeringsstøtte Organisert beitebruk	23 mill.	30 mill.	7 mill.	23 mill.	0
Distriktstilskudd for kjøtt:					
Sau og geit sone 1	0	0	0	0,00	0
Sau og geit sone 2	5,25	5,25	0	5,25	0
Sau og geit sone 3	8,05	8,05	0	8,05	0
Geit sone 4	11,80	11,80	0	11,80	0
Sau sone 4	13,90	13,90	0	13,90	0
Geit sone 5	12,40	12,40	0	12,40	0
Sau sone 5	14,40	14,40	0	14,40	0

Tekst	Gj. satser 2018	NSG 2019		Avtalen 2019	
		Sats	Endr.	Sats	Endr.
Økologisk:					
Økologisk husdyrprod. sau over 1 år/dyr sone 1-4	462	462	0	512	50
Økologisk husdyrprod. sau over 1 år/dyr sone 5-7	462	462	0	512	50
Økologisk husdyrpr. melkegeit/dyr sone 1-4	315	315	0	365	50
Økologisk husdyrpr. melkegeit/dyr sone 5-7	315	315	0	365	50
Økologisk husdyrpr. ammegeit/dyr sone 1-4	265	265	0	265	15
Økologisk husdyrpr. ammegeit/dyr sone 5-7	265	265	0	265	15
Økologisk innmarksbeite	25	25	0	25	0
Økologisk grovfor	25	25	0	40	15
Økologisk areal 1. års karens	150	150	0	250	100
Velferdsordninger:					
Avløserordning ferie fritid melkegeit/melkesau	947	Økninger		991	45
Avløserordning feire fritid sau/ammegeit/dyr	471	Økninger		493	22
Makssats for avløsning ferie/fritid	85 800	Økninger		89 800	4 000
Maksimal dagsats for avløsning ved sykdom	1670	Økninger		1820	150
Kulturlandskapstilskudd:					
	162	162	0	167	5
Arealtilskudd, grovfôr:					
Sone 1	0	0	0	0	0
Sone 2	0	0	0	0	0
Sone 3	85	85	0	85	0
Sone 4	105	105	0	105	0
Sone 5 A **	273	268	0	273	0
Sone 5 B Vestlandet **	318	303	0	318	0
Sone 6	318	303	0	318	0
Sone 7	364	349	0	364	0

Ås, 28. april 2021
Norsk Sau og Geit

Lars Erik Wallin
generalsekretær